

การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์บทบาทสตรีในละครชุดอเมริกันโดยใช้มุมมองของสตรีนิยม
กรณีศึกษา “สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว”

A Critical Analysis of Women’s Roles in American Series using feminist perspective:
A Case Study of “Desperate Housewives”

ชลวัชร ประवालปัทมกุล

E – mail: cholawatprawal@gmail.com

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น

บทคัดย่อ

สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว เป็นละครชุดอเมริกันที่นำเสนอเรื่องเพศโดยเฉพาะสตรีเพศได้เป็นอย่างดี (Bignell, 2008) ถึงแม้เนื้อเรื่องจะเน้นไปที่ตัวละครหญิง แต่ทว่าตัวละครเหล่านั้นต้องฝ่าฟันอุปสรรคของสตรีเพศ เช่น การลดอำนาจ ข้อจำกัดต่าง ๆ การถูกกดขี่ เป็นต้น ทั้งที่มีการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีให้มีความเท่าเทียมทั้งในด้านสิทธิและโอกาสและมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงในสังคม แต่ละครชุดเรื่องนี้กลับนำพาตัวละครหญิงกลับไปยังบทบาทดั้งเดิม ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการที่จะศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของสตรีที่ถูกนำเสนอผ่านตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คนคือ กาเบรียล โซลิส ลินเน็ตต์ สโกโว บริ แวน ดี แคมป์และซูซาน เมเยอร์ ละครชุดเรื่องสมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยวตอนแรก pilot ถูกนำมาเป็นตัวบทในการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีสตรีนิยมมาเป็นกรอบทฤษฎี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบทบาทสตรีถูกนำเสนอออกมาผ่านตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คน อีกทั้งทฤษฎีสตรีนิยมได้สะท้อนให้เห็นถึงการกดขี่ การสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ ความเชื่อเรื่องปิตาธิปไตยและการแสดงบทบาททางเพศอีกด้วย

คำสำคัญ: สตรีนิยม ผู้หญิง บทบาท สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว

Abstract

Desperate Housewives was a series that presented the gender issues, especially feminism clearly (Bignell, 2018). Although the focus of the series was on the female protagonists, they still had struggled with the gender issues such as the discrimination, the restriction and the oppression. Despite the occurrence of feminist movement requesting for equal rights and opportunities and the changing of women’s roles in the society, this series brought the female protagonists back to the traditional roles. Therefore, the objective of this research was to study and analyze the women’s roles that displayed through the four female protagonists, Gabrielle Solis, Lynette Scavo, Bree Van De Kamp, and Susan Mayer. The Pilot episodes was used as a text to be analyzed by using feminist perspective as a lens. The result revealed that women’s roles were presented through the four female protagonists. Moreover, feminist theory reflected the oppression, the gender-role socialization, the belief of patriarchy and the gender performance clearly.

Keywords: feminism, women, role, Desperate Housewives

บทนำ

หากจะพูดถึงละครชุดที่โด่งดังของอเมริกาในช่วงที่ผ่านมาคงไม่พ้นที่จะกล่าวถึงละครชุดเรื่อง Desperate Housewives หรือ สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว ที่ฉายทางช่อง ABC เนื้อเรื่องเน้นไปที่ตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คน คือ บรี แวน ดี แคมป์ (Bree Van De Kamp) ลินเน็ตสกาโว (Lynette Scavo) กาเบรียลโซลิส (Gabrielle Solis) และซูซานเมเยอร์ (Susan Mayer) ละครชุดเรื่องนี้ได้ถูกกล่าวถึงในวงกว้างเนื่องด้วยเป็นละครชุดที่ทำออกมาตามรูปแบบของละครคุณภาพที่พูดถึงประเด็นของสตรีในยุคหลังสตรีนิยมและนำเสนอเรื่องเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของสตรีผ่านทางโทรทัศน์ (Bignell, 2008) ตัวละครหลักสี่ตัวต้องต่อสู้ดิ้นรนกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและสังคมพร้อมกันกับเผชิญหน้าความลับ อาชญากรรมและเงื่อนงำเบื้องหลังประตูที่แสนสมบูรณ์แบบของเพื่อนบ้านแถบชานเมืองหากมองผิวเผินจะเห็นว่าละครเรื่องนี้เน้นไปที่ชีวิตของผู้หญิงสมัยใหม่ แต่ทว่าตัวละครหลักหญิงทั้งสี่คนกลับต้องเผชิญกับการลิดรอนอำนาจ การจำกัดสิทธิ การกดขี่และความยากลำบากในการสวมบทบาทศรีภรรยาและแม่ให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (Coward, 2006; Richardson, 2006; Morgan, 2007; Bignell, 2008; Salomaa, 2010) ดังนั้นเพื่อที่จะทำความเข้าใจในละครชุดและผู้หญิงในเรื่องนี้ทฤษฎีทางเพศภาวะและสตรีนิยมจึงนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ครั้งนี้

ทฤษฎีเพศภาวะเป็นประเด็นที่น่าสนใจทั้งในทางด้านภาษาศาสตร์และทางด้านสังคม ยิ่งค้นคว้ามากเท่าไรความน่าสนใจก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (Corbett, 1991) การนิยามเพศภาวะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของวัฒนธรรมและสังคมซึ่งต่างกันไปในแต่ละสมัยและสถานที่นั้น ๆ ผู้ชายและผู้หญิงนั้นถูกมองว่าแตกต่างกันทั้งทางกายภาพ ลักษณะนิสัย ความสามารถและในด้านอื่น ๆ ของพฤติกรรมมนุษย์ (Schaffer, 1981) ด้วยความแตกต่างนี้จึงก่อให้เกิดบทบาททางเพศหรือบรรทัดฐานของพฤติกรรมและสังคมซึ่งกำหนดให้กับผู้ชายและผู้หญิงได้ปฏิบัติตาม (Zanden, 1996) ผู้หญิงได้รับบทบาทความเป็นลูกสาว ภรรยาและแม่ที่ทำงานในบ้านซึ่งส่วนใหญ่จะถูกแยกออกและลดคุณค่า ในขณะที่ผู้ชายได้รับบทบาทให้ออกไปทำงานนอกบ้านหรือปริมาตรสาธารณะ (public sphere) ซึ่งได้รับเงินเกียรติยศและอำนาจ (Begum, 1992; Daniel, 1987; Ferree, 1990; Kessler-Harris, 1990 อ้างอิงใน Zanden, 1996) Goffman (1959) และ Butler (1990) มองว่าผู้ชายและผู้หญิงนั้นต่างแสดงบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตนและแสดงบทบาทนั้นออกมาตลอดเวลาซึ่งบทบาทนี้มีการถ่ายทอดจากการเลี้ยงดู เรียกว่า การสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ (Peirce, 1995) ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมซึ่งคุมโดยผู้ชาย การกีดกันผู้หญิงในการเข้าถึงสิทธิ เกียรติยศและอำนาจภายใต้ปิตาธิปไตยกลายเป็นเรื่องทั่วไปในหลายส่วนของโลก (Bryjak & Soroka, 2001) จนกระทั่งเกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มสตรีนิยมในช่วงศตวรรษที่ 19

การเคลื่อนไหวของสตรีนิยมเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 สตรีนิยมคลื่นลูกแรกเรียกร้องสิทธิทางกฎหมาย เช่น สิทธิในการเลือกตั้งของผู้หญิงและสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินของผู้หญิง และจบลงหลังจากได้รับสิทธิมากขึ้นในอเมริกาเหนือ (Sanders, 2001) คลื่นลูกที่สองเน้นไปที่การกีดกันในที่ทำงานและทางสังคม พวกเขาเรียกร้องต่อสู้เพื่อความเท่าเทียมกันในด้านสิทธิ การได้รับเงินเดือนค่าจ้างและต่อต้านการข่มขืน ความรุนแรงภายในครอบครัว สื่อลามกและการกีดกันทางเพศในสื่อต่าง ๆ (Thornham, 2001; Rampton, 2005) คลื่นลูกที่สามเกิดขึ้นในช่วงปี 1990 คลื่นลูกนี้ขยายเป้าหมายออกไปโดยมุ่งเน้นไปที่การล้างความคาดหวังในบทบาททางเพศ ปกป้องงานบริการทางเพศ สื่อลามก เป็นต้น พวกเขาต้องการที่จะเปลี่ยนการเหมารวมที่ต่อต้านผู้หญิง ภาษาที่นิยามความเป็นผู้หญิงและการนำเสนอความเป็นผู้หญิงในสื่อต่าง ๆ (Fisher, 2001; Rampton, 2015)

ทุกวันนี้ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพมากยิ่งขึ้น แต่ปีศาจปีศาจยังคงปรากฏให้เห็นและซ่อนตนเองอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคมของเรา เช่น ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ หนังสือ นิตยสาร โฆษณาและละครชุด ในการนี้ละครชุดเรื่อง สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยวจึงถูกนำมาเป็นตัวบทในการวิเคราะห์โดยเน้นที่บทบาทสตรีของตัวละครหลักหญิงสี่คนและนำทฤษฎีสตรีนิยมมาเป็นแนวขยายในการที่จะมองให้ลึกลงไปใบบทบาทที่เปื้อนรอยยิ้มของแม่และภรรยา โดยมีคำถามคือ บทบาทสตรีของตัวละครหลักหญิงทั้งสี่คนปรากฏบทบาทใดบ้างในละครชุดเรื่องนี้และทฤษฎีสตรีนิยมสะท้อนละครชุดนี้ได้อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ต้องการจะศึกษาและวิเคราะห์เชิงวิพากษ์บทบาทสตรีในละครชุดเรื่อง สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว โดยใช้มุมมองของสตรีนิยม

ขอบเขตการวิจัย

สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว ตอนที่ 1 ชื่อตอนว่า “บทนำ” ได้นำมาใช้เป็นตัวบทในการวิเคราะห์เรื่องด้วยละครชุดนี้ได้สะท้อนและนำเสนอภาพของผู้หญิงและบทบาทในสังคมร่วมสมัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ทางผู้วิจัยได้ทำการชมละครชุดเรื่อง สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว ตอนที่ 1 ชื่อตอนว่า “บทนำ” ครั้งแรกเพื่อจะดูภาพรวม และชมอีกรอบอย่างละเอียดและอย่างวิพากษ์ โดยในขณะที่กำลังชมนั้นได้มีการจดรายละเอียดเหตุการณ์และบทบาทของตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คน จากนั้นได้นำบันทึกนั้นมาอ่านและวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกฉากที่สะท้อนทฤษฎีสตรีนิยมที่ชัดเจนออกมา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นมีการใช้ทฤษฎีสตรีนิยมเป็นกรอบทฤษฎีเพื่อใช้วิเคราะห์และสะท้อนฉากในละครเพื่อค้นหาบทบาทสตรีและผลสะท้อนจากการใช้ทฤษฎีที่เกิดขึ้นกับตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คน

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ทุกวันนี้ผู้หญิงมีความสำเร็จในหน้าที่การงานและมีสิทธิที่เพิ่มมากขึ้น (Lindsey, 1994) แต่ทว่าละครชุดเรื่อง สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว หรือ Desperate Housewives กลับทำให้ตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คนย้อนกลับไปสวมบทบาทสตรีแบบดั้งเดิมอีกครั้งหนึ่ง

บทบาทแรกที่จะกล่าวถึงละครชุดเรื่องนี้คือบทบาทของการเป็นภรรยา ตัวละครหลักหญิงทั้งสี่คนได้นำเสนอบทบาทสตรีในด้านของการเป็นภรรยาออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยตัวละครแรกที่จะกล่าวถึงคือ ลินเนต สกาโว ผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและกำลังจะได้รับการเลื่อนขั้นแต่ต้องผันตัวมาเป็นแม่บ้าน เนื่องจากท้องและสามี ซึ่งก็คือ ทอม สกาโว ได้ให้คำแนะนำหลังจากที่ทราบว่าภรรยาของตนท้องว่า “*Why not quit your job? Kids do better with stay-at-home moms. It would be so much less stressful. (ทำไมไม่ลาออกจากงานซะละ เด็กจะดีนะถ้าอยู่กับแม่ตลอดเวลา มันจะได้เครียดน้อยลงด้วย)*” (เวลา 03.08) ลินเนตตอบตกลงออกจากงานและมาเป็นคุณแม่เลี้ยงลูกแบบเต็มเวลา การตัดสินใจมาเป็นคุณแม่แบบเต็มเวลานั้นไม่ได้เกิดจากการตัดสินใจของตัวเอง แต่เป็นของทอม สามีของเธอ สิ่งที่น่าสนใจในการกระทำและการตัดสินใจเช่นนี้มาจากอิทธิพลของปีศาจปีศาจในเรื่องของบทบาททางเพศของผู้ชายและผู้หญิง อีกทั้งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Friedan (1979) ที่ว่า การเป็นแม่ศรีเรือนและการเป็นผู้หญิงที่สร้างและกำหนดขึ้นมาจากความเชื่อในเรื่องของปีศาจปีศาจ โดยเป้าหมายและหน้าที่ของผู้หญิงในสังคมคือการเป็นแม่ที่

คอยอยู่ที่บ้าน ยิ่งไปกว่านั้น การสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ (gender-role socialization) ของ Peirce (1995) ที่เชื่อว่าบทบาททางเพศสามารถส่งต่อมายังรุ่นต่อรุ่น ด้วยความเชื่อเหล่านี้ส่งผลมายังทอม ซึ่งปรากฏอยู่ในคำพูดของเขาที่ว่า การเป็นแม่ที่อยู่บ้านจะส่งผลดีต่อเด็กและความเครียดก็จะลดลงอีกด้วย เขามองว่าการออกไปทำงานนอกบ้านของลินเนตนั้นเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับผู้หญิงและส่งผลให้เกิดความเครียดแก่ผู้หญิงอีกด้วย ทางด้านลินเนตนั้นก็ได้รับความเชื่อมั่นมาในการปฏิบัติตนของภรรยาที่ดีที่ต้องเชื่อฟังสามีและทำตามคำแนะนำ เธอจึงตกลงยอมออกจากงานมาเป็นแม่เลี้ยงลูกอยู่ที่บ้านอีกตัวอย่างหนึ่งที่ น่าสนใจของลินเนตในฐานะภรรยา คือ ตอนที่ทอมนั้นกลับมาจากทำงานที่ต่างประเทศ ทอมนั้นมีความต้องการทางเพศจึงบอกให้ลูกออกไปเล่นข้างนอกและก็รับพาลินเนตไปที่ห้องนอน ด้วยความที่ลินเนตต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้งสี่คนจึงทำให้ไม่มีแรงและอารมณ์ร่วมไปกับสามีของเธอดังคำพูดของเธอที่ว่า “I'm exhausted. I look terrible. I'm covered in peaches... Well, is it okay if I just lie here? (ฉันเหนื่อย ฉันไม่สวย พี่ชเต็มตัวไปหมดเลย... เป็นอะไรไหมถ้าฉันจะนอนเฉยๆ)” (เวลา 31.06)

หากจะมองคู่มือก็เหมือนกับว่าเป็นการแสดงความรักของคู่รักชายหญิงที่เป็นเรื่องทั่วไป แต่ทว่าความจริงแล้วนั้นทอมซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของปีตาธิปไตยอย่างไม่รู้ตัวได้กระทำการที่มองเห็นลินเนตเป็นที่ระบายอารมณ์ของเขา ลินเนตซึ่งเหน็ดเหนื่อยจากการเลี้ยงดูลูกและทำงานบ้านก็ได้บอกให้ทอมทราบและขอนอนเฉย ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนกับวัตถุชิ้นหนึ่ง ความเชื่อของปีตาธิปไตยนั้นได้นิยามผู้หญิงให้เป็นสมบัติชิ้นหนึ่งของผู้ชายซึ่งถูกครอบครองและควบคุมด้วยผู้ชายเอง การนิยามเช่นนี้จึงทำให้ผู้หญิงนั้นกลายเป็นวัตถุชิ้นหนึ่งเท่านั้น (Kant, 1963; MacKinnon, 1989; Nussbaum, 1999 cited in Shrage, 2005) ลินเนตเองก็ยอมที่จะเป็นวัตถุที่เป็นที่ระบายอารมณ์ให้กับสามีของเธอเนื่องมาจากความเชื่อที่ถูกปลูกฝังเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก ดังคำกล่าวของ Friedan (1979) ผู้หญิงได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่เด็กเพื่อให้เป็นผู้หญิงที่ปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานทางสังคมในการเป็นภรรยาและแม่

ตัวละครถัดมาคือ กาเบรียล โซลิส อดีตนางแบบชื่อดังที่นิยมในของแพงรวมไปถึงต้องการที่จะมีสามีที่ร่ำรวยจึงตกลงปลงใจแต่งงานกับ คาลอส โซลิส นักธุรกิจหนุ่มในการเดทครั้งที่สามของพวกเขา ชีวิตแต่งงานของพวกเขาเต็มไปด้วยความเยินยา เนื่องด้วยคาลอสนั้นมองว่าภรรยาของตนเป็นของสิ่งของสำหรับนำมาไว้โชว์เหมือนตุ๊กตาหน้ารถเพื่อไว้โชว์อวดความร่ำรวยและใช้เป็นตัวช่วยในการทำธุรกิจของเขา ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดเห็นได้จากคำพูดของเขากับภรรยาข้างล่างนี้

กาเบรียล: No. no, no, no. I'm not going. (ไม่ ไม่ ฉันไม่ไป)

คาลอส: It's business. Tanaka expects everyone to bring their wives. (มันเป็นธุรกิจ ทานากะให้ทุกคนพาภรรยาไปด้วย)

กาเบรียล: Every time I'm around that man, he tries to grab my ass. (ทุกครั้งที่ฉันอยู่ใกล้ผู้ชายคนนั้น เขาพยายามที่จะจับก้นฉันตลอด)

คาลอส: I made over \$200,000 doing business with him last year. If he wants to grab your ass, you let him.

(ฉันได้เงินจากการทำธุรกิจกับเขาสองแสนดอลลาร์เมื่อปีก่อน ถ้าเขาอยากจับก้นก็ให้เขาจับ)

(เวลา 17.30)

การกระทำของคาลอสนั้นเป็นการบั่นทอนคุณค่าของกาเบรียลโดยไม่สนใจความรู้สึกของกาเบรียลในตอนที่ถูกชายอื่นจับอวัยวะในร่างกายนั่งไปในทางเพศเป็นส่วนใหญ่ คาลอสเห็นกาเบรียลเป็นเพียงวัตถุหรือ

เป็นสมบัติชิ้นหนึ่งของเขาที่เขาครอบครองและสามารถควบคุมได้อันเป็นผลมาจากการนิยามความเป็นผู้หญิง ภายใต้ความเชื่อในเรื่องของปีศาจปไต (Kant, 1963; MacKinnon, 1989; Nussbaum, 1999 cited in Shrage, 2005)

ตัวละครที่สามที่แสดงบทบาทความเป็นภรรยาหรือแม่ศรีเรือนได้อย่างชัดเจนคือ บริ แวน ดี แคมป์ บรินั้นเป็นที่เลื่องลือในละแวกบ้านว่าเป็นแม่ศรีเรือนที่สมบูรณ์แบบไม่ว่าจะทำอาหารเก่ง เย็บเสื้อผ้าเอง จัดสวน ซ่อมเครื่องใช้ในบ้านด้วยตัวเอง ทุกคนจึงขนานนามเธอว่าเป็นแม่ศรีเรือนที่แสนสมบูรณ์แบบ แต่ทว่าครอบครัวของเธอนั้นกลับไม่มองเป็นเช่นนั้น สามีของเธอเร็กซ์ (Rex Van De Kamp) ต้องการที่จะหย่ากับภรรยาของเขาในตอนที่ไม่ทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน โดยให้เห็นผลว่า “I want a divorce. I just can't live in this... This detergent commercial anymore.(ผมอยากหย่า ผมไม่สามารถที่จะใช้ชีวิตแบบโฆษณาผงซักฟอกแบบนี้ได้อีกต่อไปแล้ว)”(เวลา 27.19) บริได้ฟังดังนั้นจึงตกใจแต่พยายามเก็บอารมณ์ไว้แล้วเดินไปตักสลัดแล้วนำมาให้สามีของเธอรับประทาน แต่สามีของเธอกลับมีอาการแพ้อาหารอย่างรุนแรงและต้องนำตัวไปส่งที่โรงพยาบาล ในตอนหนึ่งของคำพูดสามีของบรินั้นกล่าวไว้ว่า

“It means I'm sick of you being so damn perfect all the time...where's the woman I fell in love with who used to burn the toast and drink milk out of the carton and laugh? I need her not this cold, perfect thing you've become. (ที่ผมต้องการจะสื่อคือผมเบื่อคุณที่สมบูรณ์แบบแบบนี้ตลอดเวลา...ผู้หญิงคนที่ผมเคยรัก คนที่เคยบึ้งขมขึงใหม่ คนที่เคยดื่มมจากกล่องและหัวเราะ เขาหายไปไหน ผมต้องการผู้หญิงคนนั้น ไม่ใช่ผู้หญิงที่เย็นชาและสมบูรณ์แบบอย่างที่คุณเป็นอยู่ทุกวันนี้)”

(เวลา 32.03)

บทบาทความเป็นภรรยาของบรินั้นแสนที่จะสมบูรณ์แบบในสายตาของคนอื่น ๆ ในสังคม แต่ทว่าในสายตาของสามีของเธอนั้นกลับเต็มไปด้วยความเย็นชาและความสมบูรณ์แบบที่มากเกินไป จากคำพูดของเร็กซ์ทำให้เห็นว่าบรินั้นแต่ก่อนเคยเป็นผู้หญิงที่ไม่ได้สมบูรณ์แบบมาก่อน แต่ด้วยบทบาทของผู้หญิงที่ถูกตั้งบรรทัดฐานจากสังคมนั้นก่อให้เกิดบริ ศรีภรรยาที่สุดแสนจะสมบูรณ์แบบอย่างเช่นทุกวันนี้ Friedan (1979) ได้กล่าวไว้ว่าผู้หญิงนั้นถูกรอบของบรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดบทบาทมาให้ว่าควรจะเป็นอย่างไรกดทับความเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอาไว้ ผู้หญิงต้องคอยกอดอารมณ์ ความต้องการของตนเพื่อที่จะเปลี่ยนบทบาทมาเป็นแม่ศรีเรือนตามที่สังคมคาดหวัง การเปลี่ยนบทบาทเช่นนี้ทำให้บริผู้หญิงที่เคยไม่สมบูรณ์แบบมาก่อนผู้หญิงธรรมดาทั่วไปได้ค่อย ๆ หายไปตามกาลเวลาและการกดทับความเป็นตัวตนของตนเองไว้จนกลายเป็นแม่ศรีเรือนที่สมบูรณ์แบบแต่กลับเย็นชาและไม่เป็นธรรมชาติดังคำพูดของสามีเธอที่กล่าวไว้

ตัวละครสุดท้ายคือ ซูซาน เมเยอร์ หญิงหม้ายลูกติดที่หย่าร้างกับสามีเนื่องจากสามีได้หนีไปอยู่กับซูรัก ซึ่งเป็นเลขา คำบอกเล่าถึงซูซานที่พูดถึงเธอในฐานะภรรยาเกี่ยวกับความสามารถในด้านการทำอาหารของเธอที่ว่า “Her husband Carl always teased her about her macaroni, saying it was the only things she knew how to cook, and she rarely made it well. (สามีของเธอคาร์ลชอบล้อเธอเกี่ยวกับมัน โรนนี่เป็นประจำว่าเป็นสิ่งเดียวที่รู้ว่าทำอย่างไรและเธอก็ทำออกมาได้ดีนั่นก็เป็นเรื่องยาก)”(เวลา 06.27) ทำให้เห็นว่าความเป็นแม่ศรีเรือนของซูซานตามบรรทัดฐานทางสังคมนั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำจนถูกสามีล้อเป็นประจำ บทบาทความเป็นภรรยาของซูซานนั้นยังไม่ชัดเจนเหมือนตัวละครอื่น ๆ แต่ทว่าซูซานนั้นมีความคิดที่จะหาผู้ชายมาอยู่เคียงข้างกาย ดังคำบอกเล่าที่ว่า “A year had passed since the divorce. Susan had started to think how nice it would be to have a man in her life... (ผ่านไปหนึ่งปีหลังจากการหย่า

ซูซานก็มีความคิดว่ามันจะดีแค่ไหนหากเธอจะมีผู้ชายเข้ามาในชีวิตของเธอ...)” (เวลา 06.56) จากความคิดนี้ของซูซานสะท้อนให้เห็นว่าตัวเธอเองนั้นไม่สามารถที่จะยึดหยัดอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเอง เธอมองว่าผู้หญิงนั้นจะต้องรับบทบาทภรรยา เธอจึงมีความคิดและความรู้สึกที่ว่ามันคงดีถ้ามีผู้ชายเข้ามาในชีวิตของเธอ ความคิดของเธอได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กจากกระบวนการสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ (gender-role socialization) (Peirce, 1995) ที่ปลูกฝังให้ผู้หญิงนั้นต้องเป็นภรรยาและเป็นแม่ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Friedan (1979) ที่พูดถึงบทบาทของผู้หญิงด้วยเช่นเดียวกัน

บทบาทความเป็นแม่ได้ถูกนำเสนอผ่านตัวละครหลักหญิง 3 คน อันได้แก่ บรี แวน ดี แคมป์ ลินเน็ต สกาโวและซูซาน เมเยอร์ สำหรับ บรี แวน ดี แคมป์นั้น จากที่ได้กล่าวไปในตอนต้นว่าบรีได้รับสมญานามว่าเป็นภรรยาที่สมบูรณ์แบบและเป็นสุดยอดคุณแม่จากคนในละแวกบ้าน แต่ความเป็นจริงแล้วความสัมพันธ์แม่ลูกในครอบครัวของบรีนั้นกลับดูห่างเหิน ดังตัวอย่างจากฉากรับประทานอาหารเย็นที่บ้านที่บรีได้ทุ่มเทร่างกายในการเตรียมอาหารเย็นอันหรูหราให้กับครอบครัวของเธอถึงสามชั่วโมงแต่ทว่าลูกของเธอกลับไม่รู้สึกลาบปลื้มกับอาหารนั้นเลย ซึ่งเห็นได้จากคำพูดของลูกสาวเธอ แอนดรู ที่อยากจะทานซูบแบบคนอื่น ๆ ทั่วไป และแอนดรูที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับอาหารที่แม่เขาทำว่า

บรี: *How's the osso buco?(ออสโว บูโคเป็นอย่างไรบ้าง)*

แอนดรู: *It's okay. (ก็ดีครับ)*

บรี: *It's okay? Andrew, I spent three hours cooking this meal. How do you think it makes me feel when you say "it's okay" in that sullen tone?*

(ก็ดีเหรอ แอนดรู แม่ใช้เวลาสามชั่วโมงในการทำอาหารนี้ คิดว่าแม่จะรู้สึกอย่างไรตอนที่ลูกพูดว่า ก็ดีครับ ด้วยน้ำเสียงที่เฉยชาอย่างนี้)

แอนดรู: *Who asked you to spend three hours on dinner?*

(ใครใช้ให้แม่ใช้เวลาทำมือเย็นสามชั่วโมงล่ะครับ)

(เวลา 20.12)

ลูกสาวและลูกชายของบรีนั้นต่างไม่รู้สึกรักกับบทบาทของแม่ที่บรีได้แสดงออกมา เนื่องจากพวกเขา รู้สึกอึดอัดและอยากจะมีแม่หรือครอบครัวที่เหมือนกับคนทั่วไปในการเลี้ยงนั้นลูกของบรีต่างยกตัวอย่างครอบครัวอื่นว่าทานอาหารแบบง่าย ๆ ไม่ต้องมีพิธีรีตองอะไรมากมายเช่นนี้ จากฉากนี้ทำให้เห็นว่าบทบาทความเป็นแม่ของบรีนั้นตรงตามบรรทัดฐานของสังคมทุกอย่าง เฉากเช่นกับบทบาทภรรยาที่ได้กล่าวถึงมาก่อนหน้านี้ บรีได้กดทับตัวตนของบรีและเปลี่ยนตนเองเพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (Friedan, 1979) จึงทำให้เกิดการทะเลาะกันบนโต๊ะอาหารและความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ห่างเหิน ลูกชายของเธอได้พูดถึงคำหนึ่งที่ว่า “Stepford” ซึ่งเป็นหนังที่พูดถึงสุดยอดภรรยาและแม่ที่เย็นชาและเปรียบเหมือนหุ่นยนต์ นั่นคือความคิดของลูกที่มีต่อบรีในฐานะของแม่

ตัวละครถัดไปคือลินเน็ต สกาโว คุณแม่ที่มีลูกถึงสี่คน ลูกชายสามคนที่อยู่ในวัยกำลังซนและลูกสาวที่ยังแบเบาะอยู่ ฉากในงานระลึกถึง แม่รี อลิซ ยัง ที่ลินเน็ตต้องพาเด็ก ๆ ไปเข้าร่วมงาน ลินเน็ตต้องใช้วิธีการติดสินบนกับลูกของเธอโดยการอ้างถึงซานต้า ครอสว่า ถ้าทำตัวไม่ดีจะบอกซานต้าว่าอยากได้ถุงเท้าเป็นของขวัญวันคริสมาสต์ เพราะเธอไม่อยากจะรู้สึกลายหน้าต่อหน้าเพื่อนบ้านของเธอจากการกระทำของลูกของเธอ จากการติดสินบนลูกๆของเธอในครั้งนี้ หากวิเคราะห์ให้ลึกถึงไปถึงเหตุผลที่แท้จริงนอกจากไม่อยากจะรู้สึกลายหน้านั้น ลินเน็ตเองไม่อยากจะโดนตำหนิในเรื่องของการเลี้ยงดูลูก เนื่องจากคนที่จะถูกตำหนินั้นคือตัวของแม่ซึ่งมี

หน้าที่เลี้ยงดูลูกโดยตรง การเป็นแม่ นั้นเป็นเรื่องยากจึงก่อให้เกิดอารมณ์ที่มากมายไม่ว่าจะเป็นความกลัว ความ
ขุ่นเคือง ความไม่พอและความโกรธจากการที่จะต้องแม่ในอุดมคติตามที่สังคมตั้งบรรทัดฐานเอาไว้ (Friedan,
1979) ลินเนตจึงต้องพยายามทำให้ลูกมีพฤติกรรมดี ไม่ดื้อชน ในงานระลึกถึงคนที่ตายไปแล้วนั่นเอง แต่ทว่า
ลูก ๆ ของเธอกลับทำให้เธอรู้สึกอับอายเนื่องจากได้ลงไปเล่นในสระว่ายน้ำในบ้านที่จัดงานนั้นเสียงดัง ทำให้
ผู้คน เพื่อนบ้านที่ร่วมงานต่างมองดูเด็ก ๆ พอลินเนตมาเห็น เธอก็ได้มองไปที่สายตาของผู้คนที่จับจ้องเธอและ
ลูก ๆ ของเธอ เหมือนเป็นการประเมินว่าเธอนั้นถูกตำหนิหรือไม่ เธอรู้สึกอับอายจากการที่ลูกชายของเธอไม่
ขึ้นจากสระน้ำ เธอจึงหมดความอดทน กระโจนลงไปในน้ำและพาตัวพวกเขาขึ้นมาพร้อมกับพยายามรักษาสี
หน้าให้เป็นปกติพร้อมกับขอตัวออกจากงานอย่างสุภาพ จะเห็นว่าลินเนตนั้นรู้สึกเครียดจากการเลี้ยงดูลูก
เพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมที่ตั้งไว้และไม่ให้โดนตำหนิจากคนรอบข้างของเธอ อีกตัวอย่างหนึ่งที่
เห็นได้ชัดในบทบาทความเป็นแม่ของลินเนตคือ ตอนที่เธอไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าและเธอได้พบกับเพื่อน
ร่วมงานเก่าของเธอ

เพื่อน: *How's domestic life? Don't you just love being a mom?*
(ชีวิตครอบครัวเป็นยังไงบ้าง เธอชอบการเป็นแม่ไหม)

บรรยาย: *And there it was... The question that Lynette always
dreaded. Well, to be honest... For those who asked it, only
one answer was acceptable, so Lynette responded as she
always did. She lied.*

(และนั่น คำถามที่ลินเนตหวาดหวั่นมาโดยตลอด หากพูดตามตรงแล้ว
คนที่ถามคำถามเช่นนี้ มีเพียงคำตอบเดียวเท่านั้นที่ยอมรับได้ ดังนั้น
ลินเนตจึงทำอย่างที่เคยทำมาตลอดคือ โกหก)

ลินเนต: *It's the best job I've ever had.*
(มันเป็นงานที่ดีที่สุดที่ฉันเคยมีมาเลยล่ะ)

(เวลา 22.33)

จากคำพูดของลินเนตนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสตรีในด้านความเป็นแม่ที่ชัดเจนว่ามันเป็นงาน
ที่ผู้หญิงนั้นควรที่จะภูมิใจและยินดีในการที่จะเป็นแม่ การแบ่งบทบาทตามเพศของคนในสังคมและการเป็นแม่
นั้นเป็นที่สุดของประสบการณ์ของผู้หญิง (Kirk and Okazawa-Rey, 2003) ลินเนตจากผู้หญิงที่ทำงานนอก
บ้านต้องมาทำงานเป็นแม่แบบเต็มเวลาภายใต้การยอมรับความเชื่อทางปิตาธิปไตยซึ่งได้รับการปลูกฝังมาจาก
การสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ (Peirce, 1995) ที่ว่า ผู้ชายต้องออกไปทำงานนอกบ้านส่วนผู้หญิง
นั้นต้องทำงานเป็นแม่อยู่ที่บ้าน จะเห็นได้ว่าบทบาทความเป็นแม่นั้นต้องใช้พลังงาน ความสามารถและความ
อดทนเป็นอย่างมาก

ตัวละครสุดท้ายที่แสดงบทบาทความเป็นแม่ในอีกรูปแบบหนึ่งคือซูซาน เมเยอร์ ลูกสาวของซูซานชื่อ
ว่า จูลี จูลีนั้นพยายามที่จะช่วยแม่ของเธอให้มีความสุข โดยวางแผนเพื่อไปสืบข้อมูลของผู้ชายที่ย้ายเข้ามาใหม่
และดูเหมือนจะชอบแม่ของเธอ ซูซานในบทบาทความเป็นแม่นั้นดูจะกลับตาลปัตรกับลูกสาวของเธอ เพราะซู
ซานชอบที่จะแชร์เรื่องราวต่าง ๆ และขอความคิดเห็นจากลูกสาวของเธอในการที่จะไปขอเดทกับชายหนุ่มคน
นั้น เหมือนกับว่าจูลีนั้นต้องทำตัวเป็นแม่ของแม่เธอเสียเองในการให้คำแนะนำกับซูซานในเรื่องต่าง ๆ บทบาท
ความเป็นแม่ของซูซานจึงผิดแผกไปจากตัวละครตัวอื่น

นอกเหนือจากบทบาทสตรีที่เห็นได้จากตอนแรกในละครชุดเรื่องนี้แล้วนั้น สิ่งหนึ่งที่สะท้อนออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัดในการนำเสนอของตัวละครหลักหญิงในเรื่องนี้คือ การแสดงบทบาททางเพศ (Gender Performance) Goffman (1959) มองว่าบทบาททางเพศนั้นมันคือการแสดงที่ชายและหญิงจะแสดงบทบาทของตนออกมาให้เหมาะสม เช่นเดียวกับ Butler (1990) ที่มองว่าการแสดงบทบาททางเพศนั้นถูกกำหนดมาไว้ตั้งแต่ต้นแล้วโดยบรรทัดฐานของสังคมและวัฒนธรรม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนนอกจากตัวละครของ บริ แวน ดีแคมป์ หลังจากที่สามีของเธอเข้าโรงพยาบาลและได้กล่าวถึงบริคนเดิมที่หายไป บริรู้สึกเสียใจเป็นอย่างมากแต่พยายามระงับอารมณ์และขอตัวไปเติมน้ำให้กับดอกไม้ในห้องน้ำ ภายในห้องน้ำนั้นบริได้ร้องไห้ออกมาด้วยความเสียใจและความอัดอั้นตันใจจากปัญหาต่าง ๆ และคำพูดของสามีของเธอ เธอเลี้ยงที่จะมาร้องไห้ในห้องน้ำเพื่อที่จะไม่แสดงตัวตนที่แท้จริงของตนเองออกมาต่อหน้าสามีของเธอ เธอร้องอยู่เป็นเวลา 5 นาที หลังจากนั้นเธอก็พยายามระงับสติและอารมณ์พร้อมกับแสดงบทบาทของศรีภรรยาที่ยิ้มแย้มแจ่มใสออกมาจากห้องน้ำ จากการกระทำของบรินั้นสามารถสะท้อนถึงทฤษฎีของ Goffman (1959) และ Butler (1990) ออกมาได้อย่างชัดเจนที่สุดว่าบทบาทความเป็นภรรยาของบรินั้นเป็นการแสดง เฉกเช่นเดียวกับการแสดงละครบนเวที เธอแสดงบทบาทความเป็นภรรยาออกมาต่อหน้าสามีของเธอ เธอแสดงบทบาทความเป็นแม่ออกมาต่อหน้าลูกของเธอ เธอแสดงบทบาทความเป็นผู้หญิงของเธอออกมาให้กับเพื่อน ๆ และคนในละแวกบ้านจนได้รับสมญานามว่า เป็น ศรีภรรยาและแม่ศรีเรือนที่สมบูรณ์แบบ โดยคำว่าสมบูรณ์แบบที่ว่านี่คือตรงตามบรรทัดฐานของสังคมที่ได้มีการตั้งไว้ให้กับคนในสังคมไว้ใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินคนอื่น ๆ ว่าตรงตามเกณฑ์นี้หรือไม่ บริซึ่งแสดงบทบาทออกมาได้อย่างสมบูรณ์แบบจึงได้รับความชื่นชมจากเพื่อน ๆ และคนในละแวกบ้านที่เปรียบเสมือนผู้ชมซึ่งมาชมการแสดงของบรินั่นเอง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์บทบาทสตรีโดยใช้ทฤษฎีสตรีนิยมมาเป็นแว่นขยายเพื่อส่องดูตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คนในละครชุดเรื่อง สมาคมแม่บ้านหัวใจเปลี่ยว ในตอนแรก หรือ บทนำนั้น ได้เผยให้เห็นว่าตัวละครหลักหญิงทั้งสี่คนนั้นได้นำเสนอบทบาทของสตรีในด้านบทบาทความเป็นภรรยาและบทบาทความเป็นแม่ออกมาได้ได้อย่างชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นทฤษฎีสตรีนิยมได้สะท้อนให้เห็นว่าการกดขี่การสืบทอดทางสังคมของบทบาททางเพศ ความเชื่อเรื่องปิตาธิปไตยและการแสดงบทบาททางเพศนั้นมีการนำเสนอออกมาในละครชุดเรื่องนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับละครเรื่องนี้คือ ควรที่จะศึกษาละครชุดเรื่องนี้ทุกตอนตั้งแต่ซีซั่น 1 จนถึงซีซั่น 8 เพื่อดูบทบาทในด้านต่าง ๆ เช่น บทบาทความเป็นลูกซึ่งไม่พบในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาพัฒนาการบทบาทสตรีของตัวละครหลักหญิงทั้ง 4 คน หรือตัวละครอื่น ๆ ในละครชุดเรื่องนี้ ทางด้านตัวภาษา ควรจะศึกษาคำพูดที่เกิดขึ้นในละครชุดเรื่องนี้ เนื่องจากบางคำพูดนั้นมีความหมายเป็นนัยอยู่ในแต่ละคำพูด ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาความหมายที่แท้จริงในการพูดคำนั้น ๆ หรือวิเคราะห์บริบทและวัฒนธรรมที่ส่งผลให้ตัวละครพูดออกมา

เอกสารอ้างอิง

- Begum, N. (1992). **Working out: New directions for women’s studies**. London: Burgess Science Press.
- Bignell, J. (2008). **An introduction to television studies**. London: Routledge.
- Bryjak, G.J. & Soroka, M.P. (2001). **Sociology: Changing societies in a diverse world**. (4th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Butler, J. (1990). **Gender trouble**. London: Routledge.
- Corbett, G. (1991). **Gender**. New York: Cambridge University Press.
- Coward, R. (2006). Still desperate: Popular Television and the female Zeitgeist. In McCabe, J. & Akass, K. (Eds.). **Reading Desperate Housewives Beyond the White Picket Fence**. (p.31-42). London: I.B. Tauris.
- Fisher, J.A. (2013). **Today’s Feminism: A Brief Look at Third-Wave Feminism**. Retrieved January 20, 2017, from <https://beingfeministblog.wordpress.com/2013/05/16/todays-feminism-a-brief-look-at-third-wave-feminism/>
- Friedan, B. (1979). **The Feminist Mystique**. Harmondsworth: Penguin.
- Goffman, E. (1959). **The presentation of self in everyday life**. Harmondsworth: Penguin.
- Kirk, G., & Okazawa-Rey, M. (2003). **Women's lives: multicultural perspectives**. Boston, MA: McGraw-Hill.
- Lindsey, L.L. (1994). **Gender roles**. (2nd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Morgan, C. (2007). Gender Role Identity Crisis on Wisteria Lane: Desperate Housewives as a Metaphor for the Modern Day Woman. **The Florida Communication Journal**, 34(2), 112-118.
- Peirce, K. (1995). Socialization messages in seventeen and ‘teen magazines. In Lont, C.M. (Ed.). **Women and media: Content, careers, and criticism**. (p. 79-86). CA: Wadsworth Publisher Company.
- Rampton, M. (2015). **Four Waves of Feminism**. Retrieved January 20, 2017, from <http://www.pacificu.edu/about-us/news-events/four-waves-feminism>
- Richardson, N. (2006). As Kamp as Bree: Post-feminist camp in Desperate Housewives. **Feminist Media Studies**, 6(2), 157-174.
- Salomaa, E. (2010). **Living in a Cul-de-sac: Women’s Representation and Gender Identity in Desperate Housewives**. Bachelor’s Thesis in English, Department of language, University of Jyväskylä, Finland.
- Sanders, V. (2001). First Wave Feminism. In Gamble, S. (Ed.). **The Routledge companion to feminism and postfeminism**. (p.15-24). London: Routledge.
- Schaffer, K.F. (1981). **Sex roles and human behavior**. Cambridge, MA: Winthrop.
- Shrage, L. (2005). Exposing the fallacies of anti-porn feminism. **Feminist Theory**, 6(1), 45-65.

- Thornham, S. (2001). Second Wave Feminism. In Gamble, S. (Ed.). **The Routledge companion to feminism and postfeminism.** (p.25-35). London: Routledge.
- Zanden, J. W. V. (1996). **Sociology: The core.** (4th ed.). New York: McGraw-Hill Publisher Company.